

מנהלת בית ספר תבעה אב שהשווה בינה ובין הנאצים, זכתה

בתביעה שהגישה מיכל אפרתי על לשון הרע היא זכתה בפיצוי כספי והעבירה מסר לכל מי שנוהג באלימות כלפי מורים. עכשיו גם התלמידים ילמדו את הנושא באזרחות דינה חלוץ

במשך שנים הייתה התקשורת בין צוות בית הספר בן-גוריון פיירברג בפתח-תקווה לבין אב ששניים מילדיו לומדים בבית הספר, "תוקפנית, צינית ומתנגחת", וזה זמן רב ספג בית הספר את יחס האב מפאת כבודם של ילדיו. אבל על מה שקרה בחודש מרץ השנה, מנהלת בית הספר, מיכל אפרתי, כבר לא יכלה להבליג.

הכל התחיל כשהאב כתב בקבוצת הוואטסאפ של הורי הכיתה שבה לומד אחד מילדיו על "ביטולי שיעורים ללא הצדקה", לטענתו, והוסיף כי בית הספר "מזעזע ביותר והמנהלת יותר מכל". למקרא הדברים, מיהרה אפרתי להתקשר לאב ולהסביר לו שאחת המורות נאלצה לקחת חופשה כדי לסעוד את בעלה שחלה בסרטן, ומורה שנייה נאלצה לצאת לחופשת היריון לא מתוכננת, אירועים שמטבע הדברים גררו שינויים במערכת השעות. באותו שבוע יצאו תלמידי בית הספר לסיור בפולין, ועל כך כתב האב בקבוצה: "לא צריך לנסוע לפולין כדי לראות מה זה אנטישמיות, די לראות את התנהלות מיכל, מנהלת בית הספר, בכדי להבין מה זה פשעים חמורים כנגד העם היהודי". בהמשך כתב: "אני מתקומם לנוכח הפשעים החמורים שמבוצעים יום יום כנגד ילדינו."

מיכל, איך הגבת?

"קיבלתי צילומי מסך מהורים מזועזעים, התקשרתי אליו וביקשתי להבין מה הביא אותו לכתוב דברים כל כך חמורים. הוא ענה שכמו שגזלו את רכושם של היהודים בשואה, ככה אני גוזלת מהתלמידים שיעורים", מספרת אפרתי. "הופתעתי מהדברים, הסברתי לו שגם למורים יש זכות לימי מחלה כמו כל עובד במשק, והוא לא קיבל את זה ולא התנצל, ולכן הגשתי נגדו תלונה במשטרה וחיכיתי שהשטח יירגע. באותה עת היינו מועמדים לקבלת פרס חינוך ארצי מטעם משרד החינוך, חיכיתי לפרס כדי שלא יהיה עוררין על איכותו של בית הספר, וכשקיבלנו את הפרס הגשתי נגד האב תביעה על לשון הרע בבית המשפט לתביעות קטנות.

"לא רציתי למשוך את זה יותר מדי, כי יש פה עניין ציבורי ועקרוני על גבולות חופש הביטוי ועל כבודם של אנשי חינוך. ידעתי שזה דבר שאין לו אח ורע, שמנהלת בית ספר תובעת הורים שיש להם ילדים בבית ספר, אבל צריך לשים איפשהו את הגבול."

"לא רציתי למשוך את זה יותר מדי, כי יש פה עניין ציבורי ועקרוני על גבולות חופש הביטוי ועל כבודם של אנשי חינוך. ידעתי שזה דבר שאין לו אח ורע, שמנהלת בית ספר תובעת הורים שיש להם ילדים בבית ספר, אבל צריך לשים איפשהו את הגבול."

אפרתי הגישה תביעה על סך 33,000 שקל, הסכום המקסימלי לתביעה בבית משפט לתביעות קטנות, ולאחרונה זכתה למענה מצד השופטת אליאנא דניאלי, שפסקה לטובתה וחייבה את האב לפצות אותה בסכום של 5,000 שקל.

"זכות בסיסית היא להורה לבקר את בית הספר בו לומד בנו", כתבה השופטת בפסיקתה. "עם זאת כאשר אב כותב כי לא צריך לנסוע לפולין כדי לראות מה זה אנטישמיות וכי התנהלות המנהלת עצמה מבהירה מה הם פשעים חמורים כנגד העם היהודי, אין לי אלא לפרש דברים בוטים אלה כחורגים מגדר חופש הביטוי. הלכה היא כי חופש הביטוי והחופש להביע ביקורת אינם החופש לבזות. דבריו של הנתבע עולים, למרבה הצער, כדי השפלה, ביזוי ופרסום שעלולים לפגוע במשרתו של אדם, ולכן מהווים לשון הרע. עם זאת איני מוצאת מקום לפסוק לתובעת את מלוא הסכום אשר נתבע, די בעצם קבלת התביעה לצד פיצוי מידתי, על מנת להבהיר לנתבע ולהורים פוטנציאליים אחרים את גבולותיו של חופש הביטוי."

מה תעשי עם הכסף?

"מובן שלא אקח את הכסף לכיסי. הוא ייתרם לבית הספר כי לא הכסף מעניין אותי, אלא העיקרון והנראות שלו. עשיתי את זה מפאת חומרת העניין."

אפרתי (46) מתגוררת בהוד-השרון, נשואה לגולן, מהנדס במקצועו ואם לשלושה (18, 14 ושמונה), עובדת במערכת החינוך 23 שנה. היא התחילה כמורה לספרות בתיכון הראשונים בהרצליה והתקדמה עד לתפקיד סגנית המנהלת. משם עברה לנהל את התיכון השש-שנתי בן-גוריון והיא עושה זאת כבר שבע שנים. בבית הספר מועסקים 165 מורים ולומדים 600 תלמידים בכיתות ז'-י"ב. "יש לנו קשר חם מאוד עם הורי בית הספר", אומרת אפרתי. "יש ערוץ תקשורת פתוח עם ועד ההורים, ויו"ר ועד ההורים ליוותה אותי במשפט וגיבתה אותי לכל אורך הדרך. אני מבינה שלפעמים הורה מגיב בסערה, אבל יש גבול שלא חוצים, כשזה מגיע להסתה וביזוי."

נתקלת בעבר בהתנהגות אלימה של הורים?

"לא ממש. המקרה הספציפי הזה מאוד חריג, זה הימם אותי והדיר שינה מעיניי, הרגשתי שאני חייבת לעשות עם זה משהו. "מובן שלא אקח את הכסף לכיסי. הוא ייתרם לבית הספר כי לא הכסף מעניין אותי, אלא העיקרון והנראות שלו. עשיתי את זה מפאת חומרת העניין"

מה עזעזע אותך יותר, עצם הביקורת או ההשוואה לשואה?

"אין לי בעיה עם ביקורת, אנחנו מקבלים ביקורת ותמיד רוצים להשתפר. אבל יש הבדל בין להגיד מילה שאינה במקום ובין להשוות פועלו של איש ציבור לפועלם של הנאצים. אני נכדה לניצולי שואה ויכול להיות שאני רגישה במיוחד, אבל אני חושבת שבכל מקרה לא הייתי עוברת לסדר היום."

לא התקשית לנהל את התביעה בזמן ששני ילדיך של האב לומדים בבית הספר?

"שניהם ילדים מקסימים ועדיני נפש, הם לא היו צד בעניין בשום שלב. הם מתקבלים פה באהבה גדולה, ואף אחד לא יודע במי מדובר, אפילו לא המורים שלהם. אנחנו שומרים עליהם מכל משמר."

האב התנצל?

"אם היה מתנצל אחרי שכתב את מה שכתב, לא הייתי מגישה את התביעה כלל, הייתי מבקשת התנצלות באותו פורום, וזהו. הייתה לו חצי שנה לחזור בו. גם בבית המשפט הוא לא לקח את דבריו בחזרה וטען שם כי 'דבריו לא כוונו באופן אישי אל התובעת אלא כלפי ניהולה הכושל, וכי דבריו חוסים תחת חופש הביטוי ואין בהם פגיעה אישית בה.'"

מה קרה עם התלונה במשטרה?

"המשטרה סגרה את התיק ברגע שהוגשה תביעה, מחוסר עניין לציבור."

האם הזכייה במשפט תילמד בשיעורי אזרחות?

"כמובן, זהו אירוע חינוכי ודין לגיטימי על גבולות חופש הביטוי, ומן הסתם ידונו בה."

מה הלקח שלך מהפרשה?

"זה היה משפט חשוב מבחינת המסר שקבע איך מתנהגים לאנשי חינוך. אני מאוד שמחה שעשיתי את זה."

אלימות היא אלימות

=====

ממשרד החינוך נמסר בתגובה: "המשרד רואה בחומרה כל גילוי אלימות, מכל סוג וכלפי כל אדם, ופועל בנחישות ובאפס סובלנות בכל אירוע. אלימות היא אלימות, גם אם אין בה הרמת יד אלא שיימינג או בריונות רשת, ובכלל זה חרמות ויחס משפיל, הן כלפי תלמידים והן כלפי עובדי הוראה."

"עמדת משרד החינוך היא להגיב בחומרה לכל מקרה של פגיעה בעובד הוראה, תוך קיום הליך הוגן ומידתי עם התלמיד המעורב, או הוריו, ותוך ליווי אישי ומשפטי של עובד ההוראה. המשרד מנטר באופן קבוע את האקלים והאלימות בבתי הספר, והנתונים מראים כי לאורך שנים יש ירידה והתייצבות במדדי האלימות השונים."